

VREME

Vremenska napoved za danes: Pretežno jasno in brez sprememb, le popoldne možnost krajsih pooblačitev v višjih predelih. — Včeraj je v Trstu dosegla najvišja temperatura 31,2 stopinje; najnižja pa 22,6 stopinje.

PRIMORSKI DNEVNIK

Opozorjamo vas na sledeče **RADIO** oddaje: Jug. cone Trsta: 14.40: Glinka: Nedokončana sonata za violo in klavir - izvajata Srečko Zalokar in Jelka Suhadolnik Zalokarjeva. Trst II.: 18.50: Crnske duhovne pesmi. Trst I.: 18.30: Koncert pianiste A. Taddei. Slovenija: 20.00: Lepe melodije.

DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI

PO SPOLOVITVI LADJE „DOGARESSA“ V TRŽIČU

Delavci hudo zaskrbljeni

Sindikalni zastopniki odšli v Genovo, kjer bodo zahtevali nacionalizacijo podjetij IRI-FIM - Preveliko število uradnikov, ki so bili nameščeni pod fašizmom

V nedeljo so v Tržiču splovi 18.740 tonsko ladjo — cisterne „Dogressa“, ki so jo Zdravstveno-jadranske ladjedelne zgradile za Sidarma iz Benetk. Poleg vidnejših predstavnikov oblasti goriške pokrajine in iz Trsta je splovitvi prisostvoval tudi minister za trgovsko mornarico Bernardo Mottarella. Ladja bo v dveh mesecih izgotovljena in šla v promet.

Vsega skupaj imajo v Zdravstveno-jadranskih ladjedelnicah še štiri ladje, katere morajo

POGUMNO NAPREJ!

Lahko trdimo, da je v vrste Zveze slovenske mladine v Italiji zapihal zadnje čase svež veter in premagal časovno mrtvilo, ki je vladalo v njenih vrstah. Kajti prav letošnje leto je zabeležila mladinska organizacija nekatere vidne uspehe, mimo katerih ne moremo, ne da bi jih omenili in jih postavili na mesto, ki jim pripada.

Predsedem je treba iskati vzroke tej razgibanosti v samem organizacijskem delovanju organizacije. Mladinski odbori po vseh se večkrat sestajajo, prišlo je tudi do širših sestankov predstavnikov mladine iz posameznih vasi, na katerih so se mladinski voditelji porazgovorili o posameznih vprašanjih in takoj priskočili k delu, da uresničijo svoje težnje.

Začeli so s praznikom čenjen v Steverjanu, na katerega je prišlo izredno veliko ljudi iz vseh delov Goriške, mladih in starih, potem pa se je delavnost nadaljevala z uprizoritvijo igre „Anarhisti“, ki so jo izvajali steverjanski mladinci. Kmalu nato so doberodski mladinci organizirali svoj mladinski praznik, na katerega so povabili Steverjance, kjer so ponovili igro „Anarhisti“. Obenem se je tega slova udeležilo tudi več število Steverjancev, ki so se tako oddolžili množičnemu obisku Dobrodober na praznik čenjen.

Potem so organizirali izlet z motorji v Furlanijo, ki je zaradi velikega števila udeležencev zelo dobro uspel.

Krona vsega delovanja pa je nedvomno prav nedoljska priveditev do Dobrodobernega jezera, ki je tako po obsegu, kakor tudi po udeležbi daleč nad prejšnjimi, po obisku pa morda ena najbolj obiskanih v zadnjih letih, zlasti pa letos. Iz tega se vidi, da je slovenska mladina v letošnjem letu pljunila v roke in pripravila vrsto uspešnih nastopov, za katere je bilo treba žrtvovati precej časa. Kajti teško je bilo najti v tej pasji vročini tako predane in zavetne mladince in mladinke, kakor so se našli v Dobrodoberu in Poljanah, ki so pripravili igro v treh dejanjih „V Ljubljano jo dajmo“ in pa lep balad v obliki „Kradli nekaj uric časa in se učili več dni zaporedoma, da bi se na tako široko zanižje in dejansko tudi izvedeni priveditvi kar najbolje odrezali. Organizacijski odbor je nanje polagal vse svoje upe. In niso ga razočarali. Čeprav so nastopali v igri in v baladu, so mladinci in mladinke še pred samim nastopom stregle gostom pri stojnicah in se takoj vrnile k prejšnjemu delu, čim so svojo točko odigrale.

Kdor jih je videl zvečer, ko se je ples končal, je opazil, kako so bili vsi od kraja utrjeni, saj so dva dni skoraj neprenehoma pripravljali vse potrebno. Toda prav tako pa si na njihovih obrazih opazil zadovoljstvo, ki je bilo izraz veselja nad uspešno priveditvijo, kar je bilo edino plačilo za njihovo požrtvovalno delo.

Zato vsem, ki so na kakršen koli način prispevali, da je Zveza slovenske mladine stopila na pot dela in borbe za aktivizacijo mladinskih slovenskih vrst na Goriškem, kliče: pogumno naprej!

izgotoviti. Kitolovko, ki so jo pričeli graditi že lani, bodo preuredili in napravili iz nje cisterne, ker so se naročniki v zadnjem času premislili. S tem so se možnosti delavcev v ladjedelnicah, da bi imeli delo zagotovljeno tudi za bodočnost, močno zmanjšale. Delavci menijo, da novih naročil v prihodnje ladjedelnice ne bo več dobila, kakor na primer nimajo novih naročil tudi ladjedelnice v Benetkah in v Genovi. To pomeni, da bodo izgotovili še tiste ladje, ki so bile že splovljene in katere sedaj živijo na račun delavcev, to se pravi, da morajo delavci zanje delati.

Njihovo število bi bilo treba občutno zmanjšati, če bi se hotelo doseči pravo razmerje med delavci in nameščenci in zmanjšati nepotrebne stroške, ki gredo v izključno škodo ustvarjalcev in obratu. O tem se mnogo govori med delavci, zato bi morali to na odločilnih mestih tudi upoštevati.

Predstavniki približno 8.000 delavcev in uslužbencev iz Tržiča bodo na sestanku v Genovi postavili zahtevo, da se vsa podjetja IRI — FIM nacionalizirajo in tako učejo nadzorstvo Confindustrije, ki jih uničuje samo zato, da si zagotovi zasebni monopol. S podporo Zveze slovenske mladine in tudi Zdravstveno-jadranske ladjedelne prišlo pod upravo republiškega parlamenta, ki bi jim

Nove postaje mestnega avtobusa

Goriško županstvo sporoča, da je komisija za urejanje mesta Trst predlagala spoznanje s pristojnimi oblastmi, da bodo nekatere postaje mestnega avtobusa premaknjene, in sicer tiste, ki se nahajajo na vogalih stranskih ulic S četrtkom, dne 30. julija, bodo vse avtobusne postaje, ki so v delu Korza od kavarnice Teodora pa do glavne pošte, premaknjene za več kot 10 m od sedanjih in bodo označene z določenimi znaki.

Ples v Steverjanu v nedeljo 2. avgusta

Mladina iz Steverjana javlja, da bo v nedeljo 2. avgusta na prostoru „Med borovca“ ples, ki je bil določen že za zadnjo nedeljo in so ga nato oddolžili. Ples se bo začel ob 19. uri in bo trajal do 24.

Sreča pri nesreči

Vespa se zaletela v avtobus

V nedeljo okoli 21.30 se je na mostu IX. avgusta dogodila neka prometna nesreča, ki pa k sreči ni zahtevala nobenih živih žrtev. Ob omenjeni uri je privozil po mostu IX. avgusta avtobus last podjetja „Drossi e Saina“, ki ga je vozil 24-letni voznik Mario Calligiani, bivač v Goriči, Ul. Balilla št. 10. Naenkrat se je pred avtobusom pojavila za preka, zaradi katere je moral

prav gotovo lahko zagotoviti delo, ki jim sedaj primanjkuje, in s tem ustvaril boljše perspektivo za bodočnost.

Združene jadranske ladjedelnice pa bodo vedno predstavljale svojevredno in neresljivo vprašanje, dokler bo skoraj polovica zaposlenih v breme delavcem. Pri tem mislimo namreč na ogromen birokratski aparat, izredno veliko število uradnikov, kurirjev, katere so namestili povsem pod fašizmom, ker so bili vneta pri padniki režima. Prav ti ljudje sedaj živijo na račun delavcev, to se pravi, da morajo delavci zanje delati.

Njihovo število bi bilo treba občutno zmanjšati, če bi se hotelo doseči pravo razmerje med delavci in nameščenci in zmanjšati nepotrebne stroške, ki gredo v izključno škodo ustvarjalcev in obratu. O tem se mnogo govori med delavci, zato bi morali to na odločilnih mestih tudi upoštevati.

NEKAJ O ZDRAVSTVU V BENEŠKI SLOVENIJI

Mnogo bolnih na želodcu

Posledice dela v tujini - Vprašanje maščob

Zadostuje, da samo površno pregledamo zdravstveno stanje prebivalstva v Beneški Sloveniji, in takoj lahko ugotovimo, da je večji del odraslega prebivalstva bolan na želodcu, in da trpi zaradi slabe prehrane, to je očitno zlasti pri starejših ljudeh.

Kje tiči vzrok? Pomisli moramo, da so morali ti ljudje v svojih mladih letih v tujino s trebuhom za kruhom na sezonska dela posebej kot zidari in težaki. Delovni pogoji pa so bili pred leti slabši kakor zdaj. Delavci so izkoriščali in preganjali kot živali. Mnogi, ki so radi kadili, a na del niso smeli, so si utaknili v usta kose cigare, žvečili tobak in ga kar požirali, namesto da bi ga izpljuni. To seveda ne koristi zdravju, namnjam pa želodcu, zaradi tega je v Beneški Sloveniji toliko bolnih, ki imajo rano na želodcu.

Tako stanje povzroča tudi sprememba kuhinje in prehrane. Pred leti je n. pr. bil prašč glavna skrb vsakega gospodarja. Zdaj pa praščerice v Beneški Sloveniji propada, ker domačini ne marajo več toliko svinjskega mesa in namesto svinjske masti uporabljajo, če lahko kupijo, olje in druge maščobe.

Popolnoma jasno je, da imajo to tudi vidne posledice. Prehrana je dražja, ker stane

PO DOGODKU V ZGORNJEM BARNASU

Vzgoja sovraštva

V nekem slovenskem tedniku iz Trsta smo čitali o žalostnem dogodku, ki se je pripetil v Gornjem Barnasu skupini slovenskih izletnikov iz Trsta. Ti ljudje so prišli morda k nam zato, da bi nas spoznali in nas izpodbudili, da ohranimo zvestobo svojemu jeziku, svojim šegam in običajem. Dogodek nam je poglavitni v lica, ter nas je zelo neprijetno dirnil, saj si ne bi nikoli mogli predstavljati, da se bo kaj takega zgodilo prav v Gornjem Barnasu. Ta vasi je bila že od nekdaj zelo gostoljubna in za časa narodnoosvobodilne borbe je prispevala tudi sama mnogo borev. Zaradi nekega nezavednega prenapetosti pa je Gornji Barnas zapustil žalosten vtis v dušah naših tržaških bratov. Tudi nam je zelo žal sprito tega dogodka, ker se nikoli nismo čutili bolj kot danes potrebo po povezavi in pristrankstvom z vsemi Slovenci, ki živijo na tej strani meje.

Toda pisec omenjenega članka in njegovi izletniški tovariši morajo razumeti kader so tisti vzroki, ki so privedli pri nas do takega stanja. Mi, kot v ostalem ves slovenski tisk na splošno, smo že večkrat opisali in podprli s točnimi navedbami v kakšnem položaju moramo živeti. Krivda ni pri naših ljudeh, niti ne pri tistih, ki so stvar direktno zagrešili, če se pri nas take stvari dogajajo.

Celih 87 let je že, odkar nimamo možnosti pouka v svojem materinskem jeziku. V vsej državi ni niti ene slovenske šole ali kulturne ustanove. Pa to še ni vse; kdor je zavezanec Slovenec in to tudi počasi, tega preganjajo. In mi, ki smo se postavili na čelo za obrambo naših pravic, smo vsak dan priča takim dogodkom, kakršnega je navedel omenjeni tržaški tednik, pa ne samo to, ampak so oblasti podvezle celo protizakonite ukrepe nasproti nam.

Vi Tržačani ste srečni, ko lahko imate svoje slovenske šole in kulturne organizacije. Mi jih nimamo in kdor postavi tako zahtevo, ga oblasti i-

majo za protidržavne in mu odvzamejo tudi najosnovnejše pravice. To so vzroki, ki so privedli tistega domačina do tega, da je napravil nepremišljeno dejanje, ter ravnal s tremi tržaškimi izletniki, kot bi bili kakšni zločinci.

Pa to še ni dovolj. Treba bi bilo videti kaj vse vtepaajo v glavo našim otrokom po otroških vrhah, da bi lahko razumeli kako težka, celo tragična je situacija našega ljudstva v Beneški Sloveniji. Po teh šlo- hlah ujoj otroke, da je naš jezik aneumen in divji; in kot bi to še ne bilo dovolj, slišijo naši otroci često, kako učiteljska trdi, da kdor govori slovensko, ima smrten greh.

V prejšnjih časih smo imeli po naših župnijah slovenske duhovnike, o katerih moramo priznati, da so se upirali politiki, ki je hotela naše ljudstvo odtujiti svojem materinskemu jeziku. Danes pa, ko sedi v Rimu demokratska vlada, te duhovnike postopoma odstranjujejo in jih nadomeščajo s italijanskimi, kateri podpirajo raznarodovalno delo državnih organov.

Ni čudno torej, če se najdemo v Beneški Sloveniji ljudje, ki so zatajili svoj lastni jezik. In tudi ti primeri, na srečo zelo redki, so samo navidezni. Če bi slovensko, saj je to edini jezik, v katerem se lahko pogovarjajo s svojimi družinskimi člani.

Mi imamo vsekakor zaupanje v bodočnost, prišel bo dan, ko bodo na vladi ljudje, ki bodo razumeli, kakšne so potrebe in zahteve našega ljudstva in ki se bodo zavedali dolžnosti do narodnih manjšin. Tisti, ki sede danes na vladi, se tega ne zavedajo in ne priznavajo naše ljudi in jih pripravljajo na to, da bi zatajili svoj lastni rod.

(Z „Mataturja“)

DEZURNA LEKARNA: Danes posluje ves dan in ponoči lekarna „Villa S. Giusto“, Korzo Italija št. 106, tel. 31-52.

KINO

VERDI. 17: „Dolgo pričakovanje“, C. Gable in L. Turner. CENTRALE. 17: „Notre Dame“, C. Laughton in M. O'Hara. VITTORIA. 17: „Ob nedeljah se ne strelja“, Fernandez. MODERNO. 17: „Rdeči pesek“, K. Douglas in V. Mayo. LETNI. 21: „Tih, tiho“, O. Holmka in N. Gray.

V občinskih belih dvoranah se je večer zvečer ob 18. uri sestali občinski upravni odbor. Po poročilih predsednika dr. Bernardisa so odborniki proučevali točke dnevnega reda, ki so